

Chuck Palahniuk

Șoc indus

Traducere din limba engleză
de Paul Simula și Ioana Filat

POLIROM
2026

Din toată copilăria ei, Sam a rămas cu o amintire foarte limpede. O noapte de iarnă. Un viscol năprasnic îi lăsase pe ai ei fără apă. Țevile apartamentului lor neîncăpător înghețaseră de la ger. Mama, tata și unchiul invalid stăteau în chicineta înghețată luând câte o dușcă de NyQuil direct din sticlă. Adânciți fiecare în propriile gânduri și dezgust de sine.

În vreme ce micuța Samantha stătea ghemuită la picioarele lor, însetată după iubire și recunoaștere, a picat curentul. Încăperea s-a cufundat în beznă.

În clipa aia, tatăl ei a ridicat buimac privirea și a spus cu buzele înverzite:

— Sammy, până și cablurile au înghețat!

*

Acum varianta mai lungă, neprescurtată: Sam: Sammy Magnifica: Samantha Deel. E important s-o iubești pe Sam înainte s-o urăști.

Inducție vizuală.

Până în ziua de azi, biserica la care merge Sam are o regulă categorică: Nu deschideți ușile. Indiferent cât de

caldă ar fi dimineața, n-ai voie să lași deschise ușile din față. Nimeni nu explică de ce.

Încă o îmbrățișare lungă.

Samantha e motivul.

Nu c-ar avea ceva cu Isus. Aici e sfârșitul la care trebuie să ne întoarcem mereu. La înmormântarea lui Esmond Jensen, când cineva a încălcat regula.

Biserica la care mergea familia Deel făcea chetă pentru aer condiționat. Și un vitraliu nou. Pe lângă toate lumânările alea aprinse și fumul de tămâie, deasupra altarului strălucea un vitraliu cât un panou publicitar. Încăperea dogorea ca un cuptor.

Sau dogorea pe atunci.

Un Isus din sticlă colorată se pogora din ceruri pe nori strălucitori, înconjurat de îngerași roz. Isus plutea deasupra unei lumi din flori de sticlă colorată în culori care-ți ardeau retina. Culori ca o flamă de sudură sau ca miezul incandescent al unei rachete de semnalizare. Razele de soare așterneau un curcubeu peste familia Deel și unchiul în scaun cu roțile. Îi scăldau în albastru radio-activ și galben de artificii.

Sus în loja corului, Samantha asuda în roba ei de coristă. Orga bisericii sufla aer fierbinte din tuburi. Sam a făcut un pas în față, pregătită să-și înceapă soloul, moment în care i-a răsarit o frază în minte: „Vâlvătaia aceasta de muzică...”. Era din *Notre-Dame de Paris*. O poveste despre un clopotar surd. Ca să-l cităm pe Victor Hugo: „... clopotele îi sparseră timpanul; Quasimodo rămase surd”¹.

1. Victor Hugo, *Notre-Dame de Paris*, vol. 1, traducere de Gellu Naum, Editura Minerva, București, 1970, pp. 185-186 (n. t.).

Pe când Samantha Deel se pregătea să cânte primele note din momentul muzical care-i fusese rezervat, privea la îndoliații de sub galerie. Cu voaluri și pălării negre pe cap. Așteptând să-i facă semn dirijorul, Sam se străduia să-și aducă aminte ce nume dăduse cocoșatul clopotelor sale. Unul din ele era Jacqueline. Mai era Marie. Apoi Thibauld, Guillaume și Gabrielle.

În carte, cocoșatul de la Notre-Dame își încuraja clopotele ca un antrenor de fotbal. „Hai“, spunea cocoșatul, „hai, Gabrielle, revarsă-ți sunetul în piață. Azi e zi de sărbătoare. Thibauld, nu fi leneș, încetinești bătaia; hai, hai, mișcă-te. Ai ruginit, leneșule? Așa-i bine! Repede, repede, să nu se vadă limba! Surzește-i, ca pe mine!“¹

Erau la înmormântarea lui Esmond Jensen. Îl însoțeau pe ultimul drum. În acea ultimă zi în care au mai ținut ușa bisericii deschisă, vânticelul a adus înăuntru o scânteie verde.

O zânișoară zumzăia pe culoarul din mijloc, atrasă de florile de la pălării. De urnele care flancau altarul. Urne dând pe-afară de gladiole portocalii. De gladiole roz.

Cântând acum cât o țineau plămânii, mănunchiul strălucitor de *strette*, de triluri și de arpegii al lui Sam pălește puțin. Spectatorii erau atenți la altceva. O scânteie verde înainta zumzând prin aerul încărcat de muzica de orgă și tămâie. Și-a descolăcit limbuța subțire ca să bea din gladiole. O minunăție, acest fulger mititel verde-smarald cu aripi a încercat să bea din crinii de ipsos pe care-i

1. *Ibidem*, vol. 2, p. 37 (n. t.).

ținea statuia Fecioarei Maria în brațe. Țâșnea de la gladiole la crizantemele din ghivece, distrăgând atenția publicului de la părintele Caswell și micii slujitori de altar.

Nu mai auzea nimeni discursul funerar. Arătau toți cu degetul. Șușoteau gălăgios. Cu ochii ațintiți la îngerașul strălucitor.

Un glas limpede și pițigăiat a exclamat cu încântare:
— E o pasăre colibri!

Astfel, miracolul strălucitor a căpătat un nume. A trecut fulgerător de la vitraliul cu Sfânta Agata din Sicilia și soldații romani care tocmai îi retezau sânii la vitraliul cu Sfântul Laurențiu arzând în pielea goală pe un grătar gigantic. S-a tot înălțat, căutând o cale de evadare în Țăriile de sticlă colorată.

Corul s-a oprit din cântat. La fel și orga. Participanții își fereau capetele când luminița verde trecea pe deasupra.

Micuță ca o nestemată, s-a așezat pe nimbul de ipsos al Sfântului Patrick. Gâfâia cu ciocul căscat. Inimioara i se vedea cum bate pe sub penele verzi și lucioase.

Samantha a coborât pe furiș din loja corului pe culoarul central. Pantofii ei de biserică, li se zicea Mary Jane. Din piele neagră, cu baretă și cataramă deasupra și toc jos, îngust, i se zicea „cui“. Erau ca sutienul începătoarelor, doar că pentru picioare, să le pregătească pentru tocurile înalte.

Samantha, în roba plisată de coristă, s-a furișat pe interval, spre altar, unde aștepta pasărea. S-a strecurat pe lângă sicriul închis al lui Esmond Jensen.

Pasărea s-a repezit la alte flori, la narcisele de sticlă din vitraliu, undeva la picioarele lui Cristos. Colibriul

ciugulea hămesit crinii galbeni și dogoritori. Lingea cu limbuța ascuțită trandafirii roșii arzători. Acolo sus, aproape de tavan, unde căldura se aduna ca într-un cuptor. Acolo se izbea de strălucirea zidului de lumină solară.

Străfulgerarea asta zumzăitoare se izbea, mai-mai să moară, de tot ce nu înțelegea. Flori fără nectar.

Privit de aproape, un vitraliu arată ca un puzzle gigantic. Tone de gemulețe asamblate laolaltă și lipite pe la margini cu firicele fine de plumb. Fâșii de plumb sudate la încheieturi într-o rețea cât peretele, un păienjeniș de metal negru. Un zid impozant, subțire ca mucavaua, dar greu ca piatra.

Samantha s-a furișat până în locul în care pasărea se izbea de sticlă, gata să facă infarct. Și-a scos un pantof și a lovit cu tocul o lalea de sticlă. Cioburi rubinii s-au împrăștiat în toate părțile, odată cu sunetul vitraliului vandalizat. Aerul și lumina au început să se reverse prin noua gaură, doar că zgomotul loviturii a alungat mica pasăre, care s-a înălțat și mai sus. Moment în care Samantha s-a văzut nevoită să se urce și ea pe pervaz, cât să poată lovi cu tocul un năsturel de sticlă.

Samantha Deel a sfărâmat mai departe bujori de sticlă, mielușei și bucăți de cer, lăsând în urmă găuri cu marginile zimțate, ca niște guri cu colți de sticlă colorată. Până s-o oprească părintele Caswell, din unele porțiuni ale vitraliului mai rămăsese doar rețeaua îngustă de metal care susținuse sticla. Păienjenișul din fire de plumb care despărțise florile de cer și de mielușei.

Iar colibriul se speria și mai tare și zbura și mai sus, iar Sam urca după el.

Pe vremea aia, cu mult timp în urmă, Samantha Deel încă mai putea auzi cum țipă lumea la ea, însă asta n-a făcut-o să se dea jos. A urcat și mai repede. Înainte ca gravitația sau mâinile celorlalți s-o poată aduce înapoi pe pământ de pe scara țesută cu fir de plumb, dantelăria moale de metal. Ca o pânză de păianjen îndeajuns de puternică să susțină greutatea unui licean. Oricine altcineva, orice greutate în plus le-ar fi prăvălit în cap Țările de sticlă.

Brațele mamei și tatălui lui Sam se înălțau fie ca s-o apuce, fie ca s-o prindă în eventualitatea în care ar fi căzut.

Mama și tatăl lui Sam strigau: „Samantha!“. Strigau: „Donșoară, alo!“, încercând s-o cheme înapoi pe pământ. Ferindu-se să nu le intre vreun ciob de Cristos în ochi.

Sam a urcat în continuare pe țesătura unduioasă de plumb. Ca un pirat care se cațără pe velele unei corăbii. Pas cu pas, pocnind cu pantoful în sticlă pentru a crea o nouă cale de scăpare. Și cu fiecare încercare, pasărea se speria și zbura și mai sus printre îngerii dogoritori. Cu amprentele făcute terci, se urcase până-n norii pictați cu măiestrie și până la razele care imitau perfect lumina soarelui, după care a spart cu pantoful chipul dulce al unui înger, pentru ca mica pasăre să supraviețuiască.

Samantha făcea țândări mantiile brodate și coroanele bătute în pietre scumpe, iar mâinile ei însângerate nu conteneau să găsească noi puncte de prindere, în locul în care picurase sângele fals din palmele lui Cristos. Picioarele ei însângerate se sprijineau în locul în care picurase sângele fals din picioarele lui Cristos.